

SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za en mesec 1 gid. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispodna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 6. uri popoldne.

Štev. 125.

V Ljubljani, v torek 3. junija 1890.

Letnik XVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem pričela se je nova naročba na

„SLOVENCA“,

h kateri najuljudneje vabi

opravništvo.

Cena naročnini razvidi se na glavi lista, a na naročnike, ki se oglašajo, pa ne dopošljejo naročnine, se ne ozira.

Šolstvo na Slovenskem.

Govoril poslanec Klun v državnem zboru dne 26. aprila 1890.

I.

Gospoda moja, ne čudite se, da se tudi letos oglasim pri tej točki. Meni samemu bilo bi bolj všeč, ko bi mi ne trebalo govoriti. Ker pa so pri nas šolske razmere take, kakoršne so bile, in ker veljajo še vedno isti razlogi, vsled katerih sem moral prejšnja leta govoriti, zato moram tudi letos govoriti pri tej točki, da na eni strani ovržem trditve, češ, da nam je naučna uprava Bog vé katere koncesije dovolila, na drugi strani pa, da odstranim tudi najmanjši videz, da bi morda z ozirom na šolo hoteli od pravičnih zahtev našega naroda le za pičico odjenjati.

Da ne delam krivice, moram priznati, da je visoka naučna uprava že pred leti obljubljeno slovensko nižjo gimnazijo v Ljubljani ustanovila in vse preskrbela, da se odpré pričetkom prihodnjega šolskega leta.

Mislím pa, da ta gimnazija ne bo imela onih koristij, katerih si vlada obljubuje, da bi se namreč razbremenila višja gimnazija ljubljanska. Ker ima ljubljanska višja gimnazija v nižjih razredih po štiri oddelke, v višjih razredih pa po dva, novi učni zavod pa bo odzvel le po jeden oddelek, za ka-

tere je določeno posebno učiteljsko osebje, bode olajšava le malenkostna, posebno če pomislimo, da bo več učencev prihajalo v Ljubljano, in da se bodo po dokončani nižji gimnaziji vsi učenci zopet zbrali v višjih razredih. Ako še pomislimo, da bode oba zavoda pod jedno streho, ne moremo prezreti skušenj, ko je bila reska z gimnazijo v istem poslopji ter moramo trditi, da bode jako težko, vzdržati disciplino; novi zavod bode le tedaj prospeval, ako se visoki naučni upravi posreči, da dobi izvrstnega ravnatelja, ki bode imel v enaki meri zaupanje obeh učiteljskih osebij.

Gospod naučni minister se je nekdanj izjavil, da je od vspeha novega zavoda odvisna usoda gimnazije v Kranju, oziroma njena obnova. Akoravno novi gimnaziji v Ljubljani od srea želim najboljši vspeh, vendar mislim, da bode naposled vlada morala obnoviti gimnazijo v Kranju ter jo razširiti v višjo gimnazijo.

Govoril sem o gimnaziji v Kranju v tej zbornici večkrat in tako obširno, da se več ne drznem tratiti dragega časa v tem oziru. Vendar tudi letos že radi tega ne smem molčati, ker se je o tej stvari obravnavalo v našem deželnem zboru v zadnjem zasedanji.

Mestni zastop v Kranju je namreč tudi minolo leto poslal na deželni zbor kranjski peticijo, v kateri prosi, naj posreduje pri visoki vladi zaradi obstanka kranjske gimnazije. Ko se je v deželnem zboru obravnavalo to vprašanje, poudarjala se je mala naklonjenost visoke naučne uprave nasproti deželi Kranjski in posebno nasproti gimnaziji v Kranju. Dalje se je naglašalo, da novi učni zavod v Ljubljani namesto v Kranju ne bode pospeševal slovensko inteligencijo, temveč jo oviral. To očitjanje ni popolnoma neopravičeno; ako bode namreč visoka vlada omejila slovenski pouk le na to nižjo gimnazijo, odpravila slovenske paralelke na višji gimnaziji ljubljanski ter določila *numerus clausus* učencev na novem zavodu, ostale učence pa prisilila v nemško gimnazijo, tako ona bojazen v resnici ni brez vzroka.

Dalje se je naglašalo, da se bode morala še jedna gimnazija ustanoviti, in sicer najprimerneje v Kranju, akoravno se ustanovi nova nižja gimnazija v Ljubljani, ker bode v Ljubljani še vedno več učencev, kakor za dve gimnaziji. Naposled je poročevalec deželnemu zboru stavlil naslednje predloge:

1. Deželni zbor vnovič izreka, da je gimnazija v Kranju neobhodno potrebna in da so navzoči vsi pogoji, ki bi opravičevali razširjenje nižje gimnazije v višjo;

2. deželnemu odboru se nalaga, da vnovič prosi pri visokem c. kr. naučnem ministerstvu za obstanek nižje gimnazije v Kranju z dostavkom, da naj bi visoko to ministerstvo uvaževalo, bi li ne kazalo to gimnazijo razširiti v višjo gimnazijo;

3. deželnemu odboru se dalje naroča, da naj o tej stvari znova vloží peticijo na državni zbor in stori vse one korake, ki bi pospeševali obstanek nižje gimnazije, oziroma razširjenje v višjo gimnazijo.

Te predloge je naš deželni zbor sprejel in v tem smislu je finančni odsek nasvetoval resolucijo, v kateri priporoča obstanek gimnazije v Kranju. Prepričan sem, da bode visoka zbornica vsprejela to resolucijo, vendar prosim visoko vlado, naj bi se vendar enkrat ozirala na želje slovenskega prebivalstva, na prošnje našega deželnega zbora in na sklepe te visoke zbornice.

Še jedna prošnja o moji domovini mi je na sreci. Ustanovljene obrtne strokovne šole v Ljubljani so pospešile obrtni nadaljevalni pouk, a kaže se potreba, pričeti obrtni pouk tudi še dalje razširiti ter ustanoviti nove obrtne strokovne šole. Naš deželni zbor je v zadnjem zasedanji sprožil misel, naj bi se ustanovila v Ljubljani strokovna šola za kovinski obrt, rokodelska šola za železno industrijo na Gorenjskem in strokovna šola za kamnoseštvo v Postojni.

Temu še dostavim, da bi bilo na korist prebivalstvu in industriji, ko bi se lesna strokovna šola ustanovila v Idriji in Ribnici, tukaj morda tudi keramična šola, ker že sedanja lesna in lončena in-

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francosčine preložil Martin Žiltir.)
(Dalje.)

Osnovatelj shoda v Rimu sem bil izvoljen za odposlanca. Naprej sem povedal svojim tovarišem, da moja služba se bo držala le gmotne zadeve; pod tem izrečnim pridržkom sem sprejel odposlanstvo. Moji tovariši, ki niso mogli brez mene biti (nihče ni imel zveze v Italiji), podpisali so ta pogoj. Nihče ne more trditi, da bi ne bil popolnoma pravilno ravnal.

In sedaj, ko je mogoče soditi o mojem dušnem stanu, misliti je mogoče, da ta pot v Rim, pod temi pogoji, je bil zá-me najbolejša tlaka. Kadar to premišljam, pravim si, da bi ne bil smel tega storiti. Če bi bil, kar je seveda nemogoče, ondi naletel nekoliko braterstva, bil bi se morda vrnil k svojim zmotam, goljufan po tem zračnem slepilu. K sreči za moj blagor sem videl tam v Italiji enako sovraštvo med prostomiselniki, in enkrat rešen tega okuženega ozračja sem zagledal svetlejšo kakor kdaj luč, ki me je razsvetlila 23. aprila.

Tako me je Bog hotel vkljub meni. Že prvi trenutek sem bil odstopil kakor glavni vrednik antiklerikalne Republike. Moj odstop od lige je prozročil nekaj pisem od skupin. Več jih je, da bi preklical svoj sklep, me izvolilo za častnega predsednika. Odklonil sem to odliko in spisal poslednji članek, ki bi bil moral podučiti moje čitatelje in prijatelje o lastnosti mojih sklepov. To je, kar sem med drugimi pisal k sklepu, 16. maja (štev. 316 časnika):

... Izrekam z vso odkritosrčnostjo, nič nočem tistim, ki so, da bi sovražno zoper mene postopali, nakopičili v tisku bodisi v oportunistem, ali intran-sigeantnem, ali prekucijskem laži, od katerih so morda mislili, da so izraz resnice. Le tistim lažnjivim možem zamerim, ki so si izmislili te laži in jih v veljavo spravili. Pa še, ali je natančno rečeno, da jim zamerim? Ne, ne čutim več sovraštva, čutim le nevoljo in stud.

Imel je priti trenutek utrujenja; prišel je. Moje oči so se morale poslednjič odpreti; odprle so se. In vidim, da razun redkih izjem, ki le trdijo pravilo, je republikansko braterstvo izmišljija. Nikdar ne bo stopila v dejanjski svet; ne more. Leto 1793. je dalo za to žalosten zgled: republikancem je pri-

sojeno eden drugega požreti. Kateri me poznajo, ker so z menoj občevali, vedó, koliko sem trpel, in me ne bodo grajali. Kateri se imajo za neomajljive peči, ker so kako nasprotvanje brez posledic prenesli, ti bodo kamenje ná-me metali; že sedaj jim odpuščam.

Vsaj nehal bo napačni položaj, v katerem sem bil do tega dne. Pa jaz nikogar ne dolžim. Protiklerikalna liga, v kateri sem našel resna prijateljstva, ni odgovorna za moje ločenje; tudi moji sodelavci niso navezani ná-me, in jaz jim puščam prosto polje. Da bi jim mogel koristiti moj zgled!

Kar terjam od lignih skupin in od prijateljev, s katerimi ne bom več sodeloval, niso častna predsedništva, da bi se mi podelila, do teh nimam pravice in jih ne sprejemam; tudi ne, da bi me ob-jokovali, ker ravno sedaj nisem več tega potreben. To, kar terjam od njih, je, da rekó in zopet rekó vselej, ko se jim ponudi priložnost, to, kar vedó, da me je namreč velika večina republikancev naj-krivičnejše napadala; ko so govorili, da sem jaz v svoj dobiček izrabljaj prostomiselnike, so lagali, ker ravno nasprotno sem vse, kar sem zaslužil, žrtvoval za širjenje; ko so trdili v očitnih zbirališčih, da sem si nabral glavnic od petindvajset tisoč

dustrija opravičuje upanje, da bi se ta stroka obrta z novo strokovno šolo vsestransko pospešila in spopolnila.

Gledé Stajerskega moram tudi konstatovati, da so se v Mariboru ustanovile paralelke deloma s slovenskim učnim jezikom. To sicer ni veliko, pa vendar nekaj, in — če bode visoka naučna uprava dobila potrebne skušnje, morala bode šole razširiti in spopolniti. Tu pa si dovoljujem vprašanje, zakaj se ni isto storilo na višji gimnaziji v Celji, zakaj je tam ostalo vse pri starem, akoravno je Celje središče slovenskega Stajerja in ima gimnazija več učencev, nego mariborska? (Prav res!) In zakaj čakajo Slovenci in Italijani na Goriškem že toliko časa na zaželjene in tudi od visoke zbornice priporočene slovenske, oziroma italijanske paralelke? Visoka vlada je to leto iz Gorice dobila več peticij, v katerih prosijo za slovensko višjo gimnazijo, ki bi se morala ustanoviti že s šolskim letom 1890/91. Kolikor mi je znano, poslali so take peticije tri društva, 54 občin in 87 zasebnikov.

Priznam težave, ki so zvezane z ustanovitvijo nove srednje šole, vendar mislim, da se morejo slovenske in italijanske paralelke na obstoječih zavodih tem laglje ustanoviti, ker so na goriški gimnaziji učne moči, ki so slovenskega in italijanskega jezika toliko zmožne, da morejo poučevati v teh dveh jezikih; torej bi ne trebalo iskati novih učnih moči ter že prvo leto obremeniti državni zaklad. In če se ustreza željam italijanskega prebivalstva v Trstu, zakaj se toliko časa ne ustreže prošnjam italijanskega prebivalstva na Goriškem? Ali naj se morda Italijani na Goriškem prej navzamejo duha irredente, ali naj prej strašijo s petardami, da jih naposled slišijo in jim ustrezajo? Slabi vzgled, da je navzlic protiavtstrijskemu mišljenju večine italijanskega prebivalstva Trst dobil italijansko obrtno šolo, in da hoče sedaj imeti italijansko pripravnico, ta vzgled more spriditi pravost goriških Italijanov in Slovencev ter jih navdati z mislijo, da le oni pri nas kaj doseže, ki ni dober rodoljub. Da pa se krivo ne sodi, moram takoj omeniti, da je tudi v Trstu velik del prebivalstva, ki je dobrega avstrijskega duha in ima svoje zastopnike v tej visoki zbornici, s katerimi vsi prijazno občujemo.

Z obžalovanjem pa moram priznati, da je ta stranka v Trstu preslaba, da bi vodila javne stvari, in da ima vodstvo v rokah druga stranka, o katere rodoljubji ne morem istega trditi. Slišali ste, kako žalostne razmere so v Trstu, in zastopnik tržaške okolice bode pri drugi točki več povedal o šolskih razmerah v Trstu; opomniti pa moram, da se ravno v teh šolah goji protiavtstrijski duh, katerega vsi obžalujemo in obsojamo. Ker pa Trst doslej nima nobenih šolskih postav, temveč le privilegije in izjeme, akoravno jih ni vreden, morala bode vlada vendar enkrat tudi v Trstu vrediti šolske razmere.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. junija.

Notranje dežele.

Češko-nemška sprava. Češki deželni zbor je v soboto zavrgel s 167 proti 52 glasovi mladočeški predlog, naj se o šolski predlogi preide na

dnevni red, ter sklenil pričeti nadrobno razpravo. Z 88 Mladočehi je glasovalo 10 Staročehov in štirje drugi, ki ne pripadajo nobeni stranki. — Z Dunaja se poroča nekemu poljskemu listu, da bode vlada s vsemi močmi upirala se mladočeški agitaciji. O tem ne more biti govora, da bi se vlada pogajala z Mladočehi. Mogoče je celo, da bode vlada razpustila češki deželni zbor, ako bi bila sprava nemogoča. Cesar bode prišel v Prago k otvorjenju deželne razstave le v tem slučaju, ako bode sprava gotova.

Tisočletnica ogerske države. Koloman Thaly je vprašal ministerskega predsednika o državni slavnosti povodom tisočletnega obstanka ogerske države, katera naj bi se vršila leta 1894, kakor je določila ogerska akademija. Govornik omenja zanimanja, ki se pojavlja v tem oziru med narodom, katero pa še ni dovolj, ker gre tu za tisočletni obstanek ustave. Minister grof Szapary omenja tudi narodnega zanimanja, a poudarja ob jednem, da mora tudi postavodaja potrebno storiti. Vlada se bode, — rekel je nadalje grof, — tudi v prihodnje pečala s tem vprašanjem, ter stopila ob svojem času pred državni zbor s primernim predlogom.

Vnanje države.

Bolgarija. Pravda o Paničevi zaroti je torej končana. Brzkone ne bode nobeden izmed zarotnikov plačal svojega namena z življenjem, kajti sodišče je sklenilo še celo Panico priporočiti pomiloščenju. Zarota je torej uničena, in princ Ferdinand lahko svobodneje diha. Zarotniki niso dosegli svojega namena, vendar pa se je pokazalo s tem, da je v Bolgariji mnogo nezadovoljnih s sedanjimi deželnimi razmerami. Bolgarska vlada naj si le želi, da bi se tudi v prihodnje zarotniki posluževali toliko neukernih sredstev, kakor se jih je Panica in pristaši njegovi. Lahko si mislimo, kako malo je zadovoljil izid pravde vse one, ki so več mesecev z upanjem pričakovali, da bode pokazala pravda v zaroti Paničevi sokrivdo Rusije. Zarota je bila povsem zasebno podjetje, pri katerem nima ruska oficijelna politika nikakega bistvenega deleža. Kako so posamični zarotniki kažnjeni, poročalo se je že. Omenimo le še obnašanja Paničevega, ko mu je bral sodnik sodbo. Kazal se je bajé vseskozi hladnokrvnega. Ko je sodnik izrekal besede usmrčenja, nasmejal se je Panica, zmajal z glavo in pokazal malomarni obraz. Nato je objel onih šest sozarotnikov, ki so bili oproščeni, in so šli brez zadržka izpred sodnika.

Francija. Iz Pariza se poroča o Liebknechtovem govoru to-le: Lahko bi sicer socialisti provzročili revolucijsko gibanje, a armada bi jih porazila. Vspeh je odvisen samo od propagande. Liebknecht obsoja Bismarckove agente, da so provzročili nemir, in Bismarck je pa zdaj zmagan. Hotel je imeti vso moč za-se in svojo družino. Liebknecht ga bo prijel v državnem zboru zaradi njegovega prepiranja in javnega njegovega življenja. Že osemnajst mesecev ni se mogel cesar Viljem vjemati s knezom Bismarckom Cesar je samo zato toliko potoval, da se je odstranil od ljudi, s katerimi ga je obdal Bismarck. Edinost Nemčije še ni popolna, kajti tudi v Avstriji so Nemci. Socialistje nečejo ničesar vedeti o Bismarckovi Nemčiji in obdržati vojaških prednostij. Da ima Nemčija tako vojaštvo, kakor Švica, potem bi bilo mogoče ohraniti mir. Alzacijo in Lotaringijo bi pridružil Liebknecht kot dva nova kantona k Švici, in če je to nemogoče, bodo Alzacani še-le tedaj nezavisni, ko bosti Francija in Nemčija federativni republiki. Med Nemčijo in Francijo ni sicer sovraštva, a prijateljstvo med obema ovira Rusija. Socialistje trdijo, da ne smé demokratijska Francija družiti se z najbolj samovladno državo. Socialni zakoni države so vsekako napredek. Odkar je Bismarck odstopil, se je vse zboljšalo. Francija se več ne pripravlja na boj. Cesar Viljem je jako častilakomen. Sprva je gotovo

misli na vojno, a ker je uvidel, da je nemogoča, opustil je to misel. Zdaj se peča posebno s socialnim vprašanjem. Ako bo ostal pri tem, imel bo veliko prihodnost. Mir je, kar potrebujemo vsi, Nemci in Francozi. Nemški socialistje delajo za mir, da bi pač tudi francoski socialistje tako delovali. — Francija ima še zmerom sičnosti v Afriki. Dahomeyci ji nasprotujejo na vse kriplje, vsled česar je bila primorana zbrati čete iz senegalskih pokrajin ter postaviti jih proti Dahomeyju. Kakor hitro so se pa od tukaj umaknile vojaške čete, spuntali so se domačini. Djolosje so napali Franciji prijazna ljudstva, in brž so mogle poseči vmes čete iz Saint-Louisa. Vstaja gotovo ni majhna, kajti proti njej je bilo potreba tri kompanije pomorskih vojakov, topničarstvo, konjiška četa in dva tisoč domačih vojakov. Na čelu vstašem stojé mohamedanski duhovniki ter jih spodbujajo k sveti vojni proti nevernikom.

Rusija. Poročila, ki so se trosila po raznih časnikih, da se utegneta Rusija in Nemčija sprijazniti, pobijajo vsi oni ruski listi, ki se pečajo s tem vprašanjem. „Moskovskija Vedomosti“, „Novoje Vremja“, „Graždanin“ in drugi trdijo, da ni govora o prijateljskem približanju imenovanih držav. Nameravani obisk cesarja Viljema II., s katerim hoče počastiti ruskega carja, nikakor ne obeta političkega predrugečenja Rusije ali Nemčije. Nemčija in Rusija se gotovo še dolgo ne bode spoznale in sprijaznili. Nemčija bo svoji sosedji še dolgo zapreke stavila ter ji ne bo pustila popolno proste roke v njeni vnanji politiki. Dokler bo ostala trodržavna zveza Avstrije, Nemčije in Italije, ne bodo se predrugečile razmere med Rusijo in Nemčijo.

Nemčija. Kakor se poroča angleškemu listom, namerava knez Bismarck izdati v inozemstvu spis o svoji ostavki. Knjižica bo došla v roke vsem njegovim političkim prijateljem. — Na evangelsko-socialnem kongresu, ki zboruje sedaj v Berlinu, prišlo je do razlaganja med židovi in protizidovi. „Presse“ poroča o tem med drugim tudi to-le: V zadnji seji evangelsko-socialnega kongress, katerega sta se vdeležila tudi ministra Gossler in Berlepsch, imel je Stöcker govor o stališči stranke do socialne demokracije in je postavil konečno trinajst stavkov, med katerimi je posebno jeden omenjal pogubljivega vpliva židovstva kot glavnega vzroka socialno-demokratijskemu gibanju. Hernack, prof. bogoslovja in zastopnik liberalnih nazorov, odgovoril je na Stöckerjev govor, da ni vprašanje o židovstvu tu na svojem mestu. On ni protizid, temveč prijatelj židovstvu. Krivda kristijanov proti židovom ni manjša, kakor krivda teh proti onim, in zato jim mora biti naklonjen, ker so jih tako dolgo zatirali. (?) (Nemir. Odobranje.) Stöcker ga je zavrnil, da ni mogoče tajiti, da sta kapitalizem in židovsko časnikiarstvo vzrok brezbožni demokratijski kugi. Proti židom samim nima nič, a boriti se mora proti oblasti židovstva. — Iz Berlina se poroča listom: Povodom stopetdesetletnice, odkar je zasedel prestol kralj Friderik Veliki, okrašen je bil vhod v raket v potsdamski cerkvi. Tudi spomenik v Berlinu „pod lipami“ bil je divno nakinčen. Na sprednji strani spomenika je krasil spomenik velik lavorov venci s črkama W. R. in napisom: „V spomin mojega velikega prednika, ki je zasedel prestol pred stoipetdesetimi leti.“ Vladna in kraljeva poslopja so krasile zastave. — Ko je bil cesar Viljem v Kraljevi, izrazil se je bajé tudi, da namerava shod z ruskim carjem v Kraljevi, kamor utegneta morda kmalu priti. Prej ni bil mogoče sprejem radi neprimernih prostorov v gradu, zdaj so pa bajé toliko urejeni, da ne bode s te strani nikake ovire več. Ruski car bo gotovo z veseljem prišel v Kraljevec k nemškemu cesarju. Pristavil je še, da se utegneta sniti oba vladarja že 1891. l. in sicer jeseni. — Kakor poroča neki nemški list, izdala je policijska uprava v Kostnu (Poznanj) pred štirinajstimi dnevi

frankov dohodkov, so lagali, ker nisem nikoli imel naložene glavnice za eden centim dohodkov; ko so me imenovali nesramnega pisatelja, so lagali, ker ne bodo vedeli navesti ene vrste katerega-koli mojega dela, ki bi nasprotoval dobrim pravim; ko so z menoj ravnali kakor s ponarejalcem, pisateljskim tatom, večkrat sodniško kažnjenim, so me mevžasto obrekavali; ko so prinesli ta obdolženja, niso hoteli ponatisniti pisem, ki so to ometavala, ne navesti sklepa pravde Roussel, de Mery (sklepa meni v čast pred ovržnim sodiščem), ne priobčiti mojega listka kot volilca ali sodniške izjave o meni.

Ko odstopam, ko nehamam ud biti lige in protomiselnosti, sem pokoren svoji vesti. Gotovo jaz nisem nenadomestljiv, takega sploh ni. K temu še pride, kar mene zadeva, jaz se poslužujem vrhovne pravice, katero ima vsak zatiran, da si nazaj vzamem prostost. Vkljenjen sem bil po tisočeri pomiselkih, ki so vezali vse moje moči, in katere sedaj odstranjam. Uklonil sem glavo pod sramoten jarem, ki me je trl; ta jarem razbijam. Zaprt sem bil v okuženi in temni ječi, roke prikovane po strahovalni oblasti hudega; rodim se za dan, oproščam se. (Dalje sledi.)

Sveta Trojica.

Sredi Pivke stoji vstric Sempetra preko doline proti severo-vzhodu prijazni vrh sv. Trojice, ki leži nad morjem 1125 metrov. Sklepa se na vzhodno stran po raznih robovih z gozdnatim Kožljekom in Javornikom, na zahod se znižuje proti pivški ravnini po trnskih senožetih, Rožiču in družih višjih ali nižjih gričih. V znožju med griči je petelinsko jezero, prostrana kotlinasta ravan, katero o deževju zaliva voda; a ko se Pivka uteka, zgine voda tudi iz petelinskega jezera, in zraste potem v njem precej lepega sena. Pod strmo in kamenito južno rebrijo sv. Trojice, katero imenujejo Grohot, leži cesarska senožet Vlačno, na kateri so bili pred časom hlevi za konje, a prej neki tudi vas. Iz te vasi je šlo bajé nekaj več ljudi na sveti večer k polnočnici v Slavino. Pomerili so jo po bližnji naravnost čez zamrzneno petelinsko jezero. Sredi jezera se jim led udere, in vsi potonejo. Ostali váruhi so zapustili nesrečno vas na Vlačnem in se preselili, — jedni pravijo, da v Koče, drugi, da na Jurišče. Tako se glasi pravljica.

Lepa zelena, travnata glava svetotrojiške gore, katera je nižje obrasčena tudi z grmovjem, margoli na praznik presv. Trojice pobožnih romarjev, ki hodijo na zračno višavo častit presv. Trojico, dasiravno je cerkev onda že davno brez strehe in večinoma v razvalinah. Tikoma pod vrhom stoji še cerkveno zidovje, katero je videti s prostim očesom iz doline. Cerkev je obrnena pravilno proti vzhodu. Sprednji kor, dolg in širok po 8.5 metrov, je ebokan na tri ladije, a tu in tam se že sveti skozi razpokani obok. Stebri so visoki po 1.73 metrov brez podnožij in glav. Spodnja cerkev je bila ravno tako široka in ebokana na tri ladije, toda obok in stebrovje leži vse križem po tleh. Dolga je 9.4 metrov, torej le malo daljša od sprednjega kora. Srednja ladija sprednjega kora je široka 3.94 metrov, ravno tako dolg je prag, — stopnjica — ki vodi iz dolenje cerkve v kor, in širok 53 centimetrov, lep kamen-samec — iz jednega kosa. Med ljudstvom se pripoveduje, da so ta težak kamen na sv. Trojico iz Osojnica peljali Lenčajevi voli iz Nemške vasi. Tudi drugo rezano kamenje kaže, da je bilo lomljeno v Osojnici. Lepi, umetno izdelani altar presv. Trojice stoji zdaj v farni cerkvi slavinski na ženski strani. Na severo-

ukaz, da se ne smejo vršiti procesije zadnje tri dni pred vnebohodom in na sv. Rešnjega Telesa dan več po javnih ulicah in prostorih. Svoj ukaz je ukrepila uprava s tem, da se niso baje že trinajst let nikake procesije vršile. Proti temu ukazu se je pritožil tamošnji prost Baczkovski. Od višjih oblastev je prišlo policijski upravi povelje, da mora dovoliti procesije križev teden, na sv. Rešnjega Telesa dan in prvo nedeljo potem.

Rim. Kakor poroča „Unità Cattolica“, povzdigneni bodo naslednji prelatje v prihodnjem konzistoriji za kardinale: Msgr. Vincencij Vannutelli, titularni nadškof sardijski in apostolski nuncij v Lizaboni, rojen dné 5. decembra 1836. l. v Genacau, v škofiji palestrinski. Postal je najprvo auditor pri sv. Stolu, 1880. leta nadškof, apostolski delegat in patrijarhalni vikar v Carjigradu. Leta 1883. je šel kot zastopnik Nj. svetosti v Moskvo h kronanju carja Aleksandra III. Na to je bil imenovan za nuncija libanonskega. — Msgr. Sebastijan Galeati, nadškof ravenški, rojen v Imoli dné 18. febr. 1822. l.; svojo mladost je preživel v Rimu, postal doktor obojega prava, mašnik in generalni vikar akvapendentski, kanonik v Imoli, 1886. l. škof maceratski in tolentinski, 1887. l. nadškof ravenški. — Msgr. Caspar Mermillod, škof lausanne-genfski, rojen dné 22. septembra 1824. l. v Karougu v kantonu Genf; l. 1864. je postal titularni škof hebronski in imenovan bil za apostolskega vikarja genfskega. Ko ni bilo več tega sedeža, premeščen je bil v Lausanne-Genf s sedežem v Freiburgu. — Msgr. Albin Dunajevski, knez in škof krakovski, brat avstrijskega finančnega ministra dr. Julijana Dunajevskega; roj. je bil dné 1. marta 1817. l. v Stanislavu v Galiciji; bil je papežev hišni prelat in opravljal različne častne službe, l. 1879. pa je bil izvoljen za škofa stanislavskega. — Gotovo navdaja vsakega zavednega Slovenca veselje, da bode povzdigneni imenovani Slovan do visoke cerkvene časti.

Italija. Italijanski listi omenjajo zadnji čas posebno pogovora nekega rimskega časnikarja z novim francoskim poslanikom. Poslanik je poudarjal, da veseli Francijo italijansko-afriška politika, kajti Francija je prepričana, da bode neutralizovanje sueškega kanala mogoče le tedaj, ko bode več evropskih držav imelo posestva ob Rudečem morji. Franciji bi bilo tudi prav, ko bi Nemčija imela deželo tostran „solznih vrat“ (Bal-el-Mandeb). Izvrstne razmere, ki vežejo sedaj Francijo in Italijo, omogočajo rešitev najtežjih vprašanj, tako n. pr. tuniško vprašanje. Odkritostno je izrazil svojo željo Crispiju, da naj opusti italijanska vlada afriške kapitulacije. Crispi mu je odgovoril, da bode odločilo to javno mnenje. Na to je omenil francoski poslanik, da so zakrivil največ časniki, da je bila zavlada taka mržnja med obema narodoma. I francosko časnikarstvo je že videlo, da so bila zgolj strašila, ki so zapeljala francoski narod k sovraštvu do Italije. Jednako se godi sploh med francoskim narodom. Še dve leti bodo veljale dosedanje kupčijske pogodbe v Evropi. V tem času se morajo stare prijateljske vezi med Italijo in Francijo toliko okrepiti, da ne bode dvomil državnik, ki bode onda imel odločilno besedo, kaj je za Italijo boljše, ali nadaljevati dosedanji položaj, ali dati drugo mer svoji evropski politiki. Italija bode gotovo spoznala, kje so njeni pravi interesi, ter se pridružila svoji latinski sestri. — V Rimu se je razdelila v zbornici te dni zelena knjiga o Etiopiji. Zanimivi so v njej odgovori, s katerimi so evropske države pripoznale italijansko-etioopijsko pogodbo, vsled katere bode Italija zastopala v diplomatskih zadevah Etiopijo. Vse vlade so odobrile ta razglas; izjemo je naredila samo ruska vlada, ki si je dovolila nekaj opazek, v katerih so označeni pridržki pravice turške vlade do dotičnih pokrajin. Italijanska vlada je opomnila, da ni imela turška

vlada sama ničesar proti imenovani italijansko-etioopijski pogodbi. Sploh pa nima turška vlada nikake pravice do Etiopije, oziroma Abesinije, ker ni bila ta dežela nikoli zavisna od turškega cesarstva.

Španija. Komisija za socialne preosnove se je razdelila v pet podkomisij, da laglje in hitreje izvrši svoj nalog. Vsaka izmed njih mora rešiti jedno naslednjih vprašanj: 1. Zboljšanje delavskih stanovanj; 2. policijsko nadzorstvo in zdravstvo v delavnicah; 3. varstvo proti ponarejanju živil ter proti krivični meri in vagi; 4. pospeševanje društev in medsebojne pomoči; 5. osnova mešanih nadso dišč za razsodbo med pripravajočimi se delalci in delodajalci. Z zadnjim vprašanjem se je dotična komisija že mnogih pečala. Delo gre tako uspešno naprej, da ne bode dolgo temu, in komisija bode predložila zbornici postavni načrt, ki se tiče tega vprašanja. Mnogim soudom je komisija zaukazala, naj natanko pretresajo in preudarjajo prošnje, katere so poslali zastopniki delavskih krogov velikih španskih mest dotičnim oblastvom.

Portugal. Kakor se poroča listom, provzročuje Portugalsko Angliji v vprašanji metropolitanske oblasti nadškofa v Kalkuti največje težave. Brani se namreč, oddati metropolitansko pravico v Goi. Propaganda si prizadeva, sporazumeti obe državi s tem, da obeta Goi častno mesto, Kalkuti pa jurisdikcijo. — Portugalska vlada ima pravo smolo v Afriki. Listi poročajo namreč, da je več pokrajin v Bengueli (Zapadna Afrika) vstalo zoper portugalsko vlado. Tamošnji prebivalci so prepodili Portugalce; vojaški guvernér Silva-Porto se je ustrelil, ko so bile njegove čete premagane in so ga zapustile. Prodiranje pod kapitanom Conceirom so domačini popolnoma zaprečili in uničili; kapitan je bežal s svojimi zmaganimi četami v Kakondo, kjer pričakuje pomoči od generalnega guvernérja. Prejšnji minister Carvalho je imenovan za generalnega nadzornika afriških naselbin, in izročena mu je popolna preosnova naselbin. — Naselbine imajo dobre, pa tudi slabe strani. Koliko sitnostij imajo Francija, Portugal in druge države s svojimi naselbinami, bere se vedno po časnikih.

Izvirni dopisi.

Iz Šmihela pri Pliberku, 31. maja. Naša veselica se je sijajno vršila; moremo reči, da je to bila veselica slovenskega Korotana. Vdeležilo se je namreč razven 11 duhovnikov obilno kmetov iz bližnjih in daljnih krajev. Videli smo kmete s Tolstega Vrha, Kotel, Libelič, Švabeka, iz dobrolske, klobaške, št. lipske fare, celó daljno Jezero je nam odposlalo štiri vrle narodnjake. Da se je okolica vdeležila, se samo razume. Govorili so samo kmečki govorniki in to tako spretno, da se je očitno pokazalo, da je naše ljudstvo bistre glave, a ne trapsko, kakor naši nasprotniki trobijo. Posebno omenim kmeta Jurija Reš-a p. d. Brenerja na Blatu in nekdanjega župana, kateri je nam na roki svetega pisma jako lepo razložil ljubezen do našega naroda. Kmečki govornik iz Preval je izvrstno posvetil naše „bauernbundarje“ in naše razmere na Koroškem.

Gosp. Franjo Dular, živinski zdravnik iz Beljaka, je podučil naše kmete o boleznih živine in ozdravljenji, kakor tudi o takozvanih cesarskih napakah in postavah pri kupu in prodaji živine. Vsi pričujoči so mu za to zelo hvaležni in prosimo, da še naprej prihaja naše pouka potrebno ljudstvo poučevat.

Kdaj se je tukaj opustila pobožnost in božja pot, se ne vé natanko. Pripovedujejo, da so se godile velike nerodnosti. Blizu pod cerkvijo v sedlu na mali ravnini je bilo plesišče, in kažejo še kamen, na katerem je stal sod. A poleg plesa so se godile še večje nespodobnosti, vsled katerih se je neki jedenkrat pridigar očitno grozil, da se uganjajo na tem božjem potu pregrešnosti in hudobije, katerih ni imenovati; in zaradi tega tukaj ne bode več shodov in svetih opravil.

Cerkev je še ostala, in iz Trnja je moral cerkvenik hoditi vsako soboto večer luč prižigat. Naveličal se je težavne hoje iz doline na visoko goro. Radi bi bili cerkveno streho raztrgali, da bi bila cerkev potem jela razpadati. Toda skodele so bile tako trdno in gosto pribite, da se niso dale razkopati. „Pojdi in zažgi“ — tako je nekdo svetoval. Zgodilo se je, in streha je zgorela. Toda kmalu je prišla božja kazen. Omenjeni svetovalec je zblaznel, in požigalec je zgorel ob nekem požaru v svoji hiši. V mrtvaški knjigi se bere, da so zgoreli dné 15. septembra 1834 v Klenku h. št. 9 F. B. . . . in njegova žena Marija ter brat Jakob; prva dva sta pokopana v Šempetru, poslednji pri sv. Eliju v Trnju.

Sklenili smo tudi, da se pri vsakem shodu naše podružnice koristen pouk pridene, tako bodo naše podružnice ljudske šole v narodno-gospodarskem oziru. Naj nas tudi drugi posnemajo.

Petje je izvrševal naš vrli moški zbor in je združen z godbo navduševal občinstvo, tako da smo bili vsi židane volje.

Vrhunec vsega pa sta bili gledališki predstavi: „Berite „Mir“ in „Svoje glave“, veseloigri v enem dejanju. Igralo se je jako spretno, akoravno so imeli naši kmečki igralci komaj 14 dni za pripravo, tako da tuje niso hoteli verovati, da bi to bili domači ljudje. Mislimo, da govorimo iz src vseh, ako jim tukaj za njihov trud iskreno zahvalo izrečemo. „Berite Novice“, pa za naše razmere prirejeno pod naslovom „Berite „Mir“ navdušilo je nas za našo narodnost. Burno odobravanje je zašumelo po lepo okrašeni dvorani, ko je dr. Dragič svojo narodno zavest izražal in posebno, ko je omenil zaslug našega nepozabnega vodje Andreja Einspielerja.

In ko se je na konci igre dokazala ravnopravnost slovenskega jezika in je Kratki moral priznati, da je podlegel, da se v uradih morajo sprejemati slovenska pisma in slovensko uradovati, vskliknili so vsi radostno: Živeli Slovenci! „Svoje glave“ so vzbudili veliko smeha in marsikateri pričujočih je vprašal svojo ženo, češ, ali si tudi tako svoje glavna?

Neradi, jako neradi smo se razšli, še-le policijska ura je nas iz dvorane spodila.

Zdaj se pa po vseh krajih našega ljubega Korotana o tej veselici govori, češ, to je bilo lepo, lepše kakor ženitnina, in to je pri našem oratarju veliko.

Na konec pa imam še veliko prošnjo. Naši igralci so že večkrat pokazali, kako so vneti za svojo nalogo, pa treba se jim vojskovati z velikimi težavami. Prvič bi radi nov oder, ta, katerega imajo, je premajhen in potem le posojen; drugič manjka njim garderobe in drugih priprav in to vse stane denarja. Pa tega nam tukaj zelo primanjkuje, nimamo tu okolu potrebnih bogatinov; prosimo torej slovenske rodoljube, naj nam pomagajo z denarjem ali z gledališkimi pripravami. Prispevki naj se blagovolijo pošiljati na podružnico sv. Cirila in Metoda v Šmihelu pri Pliberku. Dobrotnike bomo ob svojem času v slovenskih listih naznanili. Podjunčan.

Iz Ljubljane, 2. junija. O potu čez Reber je bilo v št. 122. veliko povedanega brez pravega temelja. Pisatelj si je ogledal stvar površno in zatorej ni prišel do prave korenine. Ko se iz Reberi pride, je prvo prosto zemljišče res hudo pokvarjeno, pa zakaj, ker odrasli in mali brez vsega strahu razkopavajo in škodo delajo; otroci dostikrat tako razsajajo in kamenje v bližnje vrte mečejo, da jih sosadni prebivalci morajo poditi. In ker se tudi vedno iz gorenje Vonderšmit-eve parcele kamenje usiplje od slabo napravljene škarpe, ali bolje rečeno, razvaline, ni se čuditi, da je spodnja parcela tako razdejana in da se nánji ne seje in tudi ne žanje.

Kar stezo s stopnicami dalje gori za ovinkom zadeva, je treba dobro pomisliti, kako bi se dalo in moglo stopnice in tlak popraviti; ali je sigurno s kamenjem in z velikim nasipovanjem gramoza stezi

zahodni strani cerkve je sled nekdanje cerkvnije, v kateri je bil menda tudi prostor za duhovnike, ki so hodili ob shodih k sv. Trojici.

Kdaj je cerkev nastala in kakó, se ne vé. Ljudje pripovedujejo, da je neki Tonišev gospod iz Gradea moral pozidati tri cerkve, jedno pri sveti Trojici, drugo v Gradei, ki je tudi posvečena presveti Trojici, in za tretjo že ne vedó, kje. Zapisanega se o tem ničesar ne najde, le na onem kamenitem vrhnjaku od okna, ki leži na tleh pred cerkvijo, je vsekana letnica 1707.

Velik shod se je nekaj vršil v nedeljo presv. Trojice. V matriki slavinske fare od leta 1742 se bere, da je šel v soboto prej po kosilu tednik „na Lonco“ — „ascendit hebdomadarius sursum in Lonca“ — ter je opravil onda večernice in izpovedaval. Morda so vrh sv. Trojice tedaj imenovali lónico, ker je okrogel, podoben seneni kopici-lónici. Med ljudstvom zdaj tega imena ni slišati. Drugo jutro v nedeljo so šli za njim vsi drugi duhovniki, kolikor jih je le moglo. Po kosilu so imeli zopet večernice, in potem so se razšli. Obletnica cerkvenega posvečenja se je praznovala tretjo nedeljo po Binkoštih.

Kakor prej omenjeno, pride veliko ljudi prvo nedeljo po Binkoštih še zdaj sém častit presveto Trojico. Shajajo se iz vse Pivke, posebno radi in obilno hodijo Postojnčani skozi gozd in senožeti pod Javornikom in Babo. Molijo v cerkvi ali tudi pod milim nebom litanije, sv. rožni venec in druge molitve; a ob jasnem vremenu se tudi radostno ozirajo proti morju čez kamenit Kras in čiško gorovje. Vidi se odtod čez gozd cerkev sv. Križa pri Ložu in posebno veliko cerkvá po hribih čez Postojino in Planino.

Ob koleri leta 1855. so neki nameravali spet pokriti in popraviti cerkev in podpisavali so se za prostovoljne doneske daleč na okolu, celó po Krasu. Tudi zdaj nam je znano še mnogo bogoljubnih Pivčanov, kateri bi radi darovali znamenite svote za to delo. A morda bi ne bilo napačno, ko bi namenjene darove podelili za pozidanje nove cerkve v Trnju, ki je silno potrebna radi tesnobe sedanje. V tej cerkvi je že zdaj stranski altar posvečen presv. Trojici, in v novi bi se ji znal postaviti veličasten nov altar; ali pa bi se sv. Elija z velikega lahko na stranski altar umaknil presv. Trojici, katero verni Pivčani posebno hvaležno in pobožno častijo.

drugo obliko dati; kolikor je znano, je ta steza nad visoko škarpo napravljena, in če se bode le-ta preobilno obtežavala, zgodilo bi se lahko, da nekega lepega dne zagrmi steza, grič s škarpo in górenjo hišo vred v spodaj ležeči vrt. — Kdo bi v tem slučaju potem škodo imel? — Torej previdno in brez dobrega in popolnega ogleda z dotičnimi posestniki ne dalje koračiti!

Sploh pa je jako čudno, da ljudstvo ravno na postransko stezo gleda in glavne ceste od sv. Florijana gori pa ne vidi! Ali naj se zaradi dveh hiš, v resnici le ene hiše, mestna občina toliko kliče na pomoč?

Da je naprava svetilnice pod studencem na voglu silno potrebna, ne more nihče ugovarjati, ker mnogo ljudstva hodi po temni noči v gostilno k tako zvanemu „Sonnwendhofu“.

Iz Prage, 28. maja. (Sv. Norbert in 750letnica založbe premonstratskega samostana na Strahovem.) Med nebeškimi váruhi češke dežele je svetnik, kojemu je najplemenitejši nalog, izročén mu od Boga: da bi obvaroval domovino češko vseh prekucij in razporov, zlasti občanskih in domačih razprtij. Ta svetnik je sv. Norbert, ustanovnik pri nas najbolj razširjenega reda belih duhovnikov ali premonstratenov. Nazivljan je bil angelj miru v življenji in ostal je tak tudi po smrti. Na svojem zemskem potovanji podelil mu je Bog ta potreben dar: pomirjevati neprijateljske stranke. Radi tega so predniki naši v burnih dôbah 17tega stoletja vsprejeli z velikim navdušenjem sv. ostanke njegove, ko so bili prenešeni v središče češke zemlje, v zlato Prago, ter so prosili sv. Očeta, naj se sv. Norbert uvrsti med češke varuhe. In glej: utihnila je na priprošnju sv. Norberta grozna borba 30letne vojne, potihnilo so vsi verski spori na Češkem in po Moravskem.

Dolgo so spale in počivale vse slične razprtije domače pozabljene v grobu: kar v najnovejši dobi zopet poganja seme verskega razkolništva svoje kalí. Stare blodnje rijejo zopet na dan in njih učenik (Hus) je zopet proslavljen od zaslepljenih ljudij za to, da je nekoč s svojimi privrženci pritiral domovino našo na kraj propada. Kje drugje bi neki našli pomoči zoper denašnje zmešnjave med rodnimi brati, nego pri tem patronu, ki je angelj miru med narodom našim: pri sv. Norbertu! Sveti ostanke njegovi počivajo v stolnem mestu češkega kraljestva, v slovanskem Rimu na krasnem vrhu, češkem Simonu, v kralj. strahovskem samostanu na Mali strani.

Sv. Norbert je pa tudi vreden vse proslave kot preslavni svetec: njegovo ime z največjim spoštovanjem izrekajo rodni njegovi kraji porenski in vsa katoliška Francoska; ime njegovo je znano na Španjskem, razlega se po Belgiji in Nizozemskem in pozornost ná-se obrača v daljni Angliji. Zlasti je pa omiljeno v prestolnem mestu cesarstva našega, kjer na tisoče dobrotnikov po vzgledu sv. Norberta pomaga zapuščenim sirotkam. Sv. ostanke prenešeni so bili sem stoprav pred pol stoletjem, toda kdo bode učakal prihodnje slavnosti leta 1927? Radi tega se prirejajo romanja, zlasti na sesterski Moravi sem v Prago v 5. in 6. dan junija, kjer bodo slavili spomin sv. Norberta na Strahovem in obiskali romarji grob tega svetca.

Vrhu tega pa obhaja dom, koji si je izvolil sv. Norbert v svoj večni počitek: kraljevski strahovski samostan, letos svojo 750letnico. Pol osemstoletja minulo je že od te dôbe, odkar so sinovi sv. Norberta dospeli prvokrat v domovino našo, baš 750 let je temu, da je bil založen slavni samostan na Strahovem v Pragi. V tem samostanu počiva marsikak slavni mož tega imenitnega reda. V prvi vrsti je to pobožni Henrik Zdik iz Morave, ki je prvi uvel ta red na Češko in ustanovil samostan, jeden najbolj proslulih naslednikov blagovestnika sv. Metoda, šesti olomuški škof. Ondi je pokopan slavni češki kralj Vladislav, koji je s svojo dareljivostjo prispel v uresničenje Zdikovih namenov: podaril je namreč ta vladar mnogo posestev premonstratskemu redu na Strahovem. Tam gori počiva dalje mož, ki je dožil početek 30letne vojne in za katoliško vero imel mnogo pretrpeti Jan Lohel, drugi ustanovnik strahovskega samostana in jeden izmed najslavnejših pražkih nadškofov. Poleg njega spi smrtno spanje vzorni učencec in njemu naslednik v strahovskem opatstvu: Gašpar z Kvestenberga, ki je z nevarnostjo za lastno življenje propeljal telo sv. Norberta na Češko.

Tam v strahovskem hramu je vložena glava imenitnega grofa, Bogomira Kappenberškega, ki je

živel v samostanu kot priprost brat. Pri grobu sv. Norberta položeno je plemenito srce poslednjega izmed naslednikov sv. patrijarha: Jana Krst. l' Ecu, poslednjega opata v prvotnem samostanu premonstratskega reda na Francoskem. In pri tem hramu stoluje zdaj kot prvi med rednimi namestniki patrijarha: skrbni oče in vzorni predstojnik vse samostanske rodbine premonstratov, velečastiti g. Stary.

In kakor letos verni katoličani potujejo v Rim, da tam oslavé stoletnico sv. Gregorija Vélikega in pomolijo pri njegovem grobu, isto takó potovali bodo severoslovanski bratje v Prago, koja se nazivlje severni Rim, da obišejejo slavni samostan, ki praznuje spomin tričetrtrisočletja svojega obstoja, da zahvalijo Boga pri grobu sv. ustanovnika belega reda za vse dobrote, koje je poslal našem narodu s posredovanjem teh redovnih duhovnikov in vseh vzornih sinov sv. Norberta.

Iz-pod Žalostne Gore, 1. junija. Kdo bi se ne veselil lepih binkoštnih praznikov v najlepši pomladi? Marsikdo ugiblje, kam bi se obrnil te dni. Jedni so se odpeljali v Postojino, drugi na prijazno Gorenjsko. Jaz pa sem se pridružil trumi božjepotnikov na Žalostno Goro pri Borovnici. Bilo je ljudi tukaj iz raznih krajev, ki so prišli prosit nebeško Kraljico pomoči. Po prvem sv. opravilu se usedem pod lipo, vzamem v roko daljnogled in zrem po široki okolici. Pridruži se mi neznan mož iz Ljubljane, na katerem se je takoj videlo, da ne pozna samo številka na dimniku. Razgovarjala sva se mnogo o ljubljanskih razmerah. Pojašnjeval mi je mnogo dogodkov za časa zadnjih mestnih volitev ter ostro obsojal osebne napade z radikalne strani, katere mora obžalovati vsak trezen človek. Gospodje v Ljubljani mislijo, da ne razumemo te radikalne politike, kateri so merodajni osebni nameni. Dobro poznamo razmere in vémo, kje je luč in kje senca. Razsodnih ljudi prepričanje pa je, da se vsaka pretirana stvar sama ujé. Gledé nameravanega deželnega gledališča pa je moja misel, da se s tujo roko morejo tudi gadje loviti.

Z Dobrove, dné 29. maja. (Vsakega nekaj.) Med pretečeno zimo in ob začetku letošnje pomladi je tukajšnja šolska mladina kaj pridno in hvalevredno zatirala „glogovega belina“; od dné 21. januvarija pa do dné 13. aprila t. l. znosili so naši pridni šolski otroci v šolo nič manj nego 30 kilogramov in 460 gramov „belinovitih zapredkov“. Za mali drobiž gotovo nepričakovano veliko!

Med „malim tednom“ začele so male gosenci lezti iz teh zapredkov; površje nabranega kupa bilo jih je kar nasuto. Ta gomazd pokazala se je marsikomu odrašenemu, ki prej ni hotel verjeti, da bi se v tem suhem listji še kak škodljivec mogel nahajati. Vsak tak se je na lastne oči prepričal, da je bila trditev njegova ničeva, in marsikdo se je še le potem ob zadnjem času požuril, svoje drevje rešiti požrešneža. Prav veliko te grdobije pokončali so pa šolski otroci tudi sproti doma.

V šolo donešeni „belinovi zapredki“ posmodili so se potem o pravem času vpríčo šolskih otrók. Nič manj hvalevredno pokončavali so šolski otroci tukaj tudi majevca.

Tudi velika večina posestnikov je po fari letos znano postavlo o zatiranji škodljivega mrčesja kaj strogo izvrševala. A pri vsem tem, ker premalo število koristnih ptičev in človeška roka vsega obrati in uničiti ne more, bile bi letos „glogove gosenci“ še strašno škodo lahko napravile. A prišlo je drugače. Izredna toplota ob zadnjih marčevih dnevih izvabila je male belinceve većinoma iz njihovih zimskih zapredkov, a močna slana jih je potem ob prvih aprilovih dnevih brez usmiljenja pomorila. In tako je božja pomoč dognala, kar drobni ptički in zavedni posestniki sami doseči niso mogli.

Naša šola ima v tekočem šolskem letu že štiri posebne dobrotnike zabeležene v svoji kroniki: Prvi, ki pa noče, da bi se imenoval, naročil je šoli za letos „Vrtec“ iz lastnega žepa.

Slavni deželni odbor kranjski poslal je sém več odtisov „Navodilo o pokončevanju škodljivih mrčesov“, kar se je razdelilo med ponavljalce naše; bili so tega zeló veseli.

Slavno c. kr. gozdno nadzorništvo kranjsko nakazalo in poslalo je brezplačno le-sém 5000 sadik raznih vrb-pletaric iz c. kr. osrednje državne drevnice pod Rožnikom.

Slavna „Narodna šola“ prepustila je brezplačno zavitek šolskega blaga našim ubožnejšim učencem, kateri je bil sém po naključji došel.

Vsem tem milim in blagim dobrotnikom plača Bog stokrat!

Vrbove sadike — 4700 na številu — posadile so se na nov nasip ob vodi Gradašici tam pod Malnarjem; pri tem praktičnem delu sodelovali so sposobni šolski dečki in nekoliko odrasčenih; 300 vrbovih količkov posadil je pa vrli gospodar Bojt iz Svice na neki breg.

Vrbe so do danes većinoma pognale že nad tri decimetre dolge poganjke. Ako Bog dá, da se brez posebne nesreče tudi dobro vkoreninijo, dajale bodo sčasoma lepo množino šibic za razno domačo potrebo, oziroma tudi za prodajo; a voda Gradašica pa potem na onem mestu tudi z lepa ne bode več svojih bregov preplavljala.

Povelikonočno deževje nas je pa prav pošteno zadrževalo pri praktičnih delih na šolskem vrtu. Letošnje cepljenčke posadili smo še le prve dni meseca maja t. l. Do danes so vsi od prvega do zadnjega prav lepo ozeleneli in dobro pognali.

Sadno drevje sploh je tukaj močno cvetelo, a ob zeló neugodnem vremenu — s prav malimi izjemami. Pri vsem tem pa posamezne sadne vrste obetajo še precej dobre letine.

Vse drugo žito po polji in travnikih pa lepše biti ne more, nego je sedaj; le dobri Bog naj dá ugodnega vremena in naj ga váruje ledenega zrnja, pa bode zopet po trudapolnem delu in obilnem znoju marljivi ratar enkrat vesel.

Med preje pretečenim tednom bili so se v raznih vaséh tukajšnje fare kar nemudoma prikazali „drobci“; zbolelo je bilo vsega skupaj 12 otrok. Zginili so zopet za kakih 10 dni nenadoma; včeraj so se zopet v eni hiši pokazali, kjer sta dve deklici oboleli.

Lepe šmarnice praznujejo se tudi letos tukaj po stari navadi vsak majevi dan prav spodbudno.

Stara kapela na tukajšnjem farnem pokopališči bode se vsa radikalno prenovila, a v farni cerkvi pa naredila lepa kapela lurske Matere božje. Delavci došli so pretečeni teden.

Zdravstvo sploh more se tukaj za sedaj še prav povoljno imenovati. Saj se pa brez boleznij tudi prav lahko izhaja.

Dnevne novice.

(Konfiskacija.) Včerajšnje številko našega lista je zaplenilo c. kr. državno pravdníštvo zaradi dopisa iz Celovca o učiteljih gledé na versko šolo in narodne razmere na Koroškem. Današnji list ima pol pole priloge.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca maja je vložilo 358 strank v mestno hranilnico ljubljansko 114.377 glđ. 99 kr., vzdignilo pa 136 strank 62.058 glđ. 37 kr.

(Nenavadna cerkvena svečanost) vršila se je včeraj zjutraj od osme ure nadalje v kapeli svetega Jožefa v tukajšnji hiralnici. Sprejele so namreč slovesno sv. krst mati in dve hčeri doslej židovske rodbine Grünfeld. Cerkevni obred opravil je župnik šempeterski č. g. M. Malenšek, takoj na to pa je daroval sv. mašo č. o. Franc Sajovic S. J., ki je katehumene poprej podučeval v verskih resnicah. Med svetim opravilom podelil jim je prvič zakrament sv. Rešnjega Telesa. Ob enajsti uri pa so ekscelencija prem. g. knezoškof vsem trem podelili zakrament sv. birme v svoji domači kapeli. Pri tej redki slovesnosti navzočih je bilo več gospá in gospodičin iz tukajšnjega dobrodelnega društva krščanske ljubezni, katerih nekatere so sprejele blagovoljno tudi botrstvo pri krstu in birmi. Vsi navzoči so bili vidno ginjeni pri tej redki slovesnosti.

(Ubežniki iz ljubljanske moške kaznilnice na Gradu.) Danes zjutraj kmalu po peti uri so jo popihali trije kaznjenci z Grada, in sicer: Primož Prelovšek, Ljubljančanom znani zločinec, domá iz Trzina, star 22 let, ki je bil leta 1888 zaradi mnogih tatvin obsojen na osem let težke ječe; dalje Jožef Rahné, star 28 let, iz Vogelj v kranjskem okraju, obsojen leta 1887 na sedem let težke ječe zaradi tatvine; in France Odlazek, star 21 let, iz Polšnika pri Litiji, leta 1889 obsojen zaradi tatvine in vlačugarstva na osem let težke ječe. Okrog polšeste ure zjutraj so bili kaznjenci iz svojih spalnic odvedeni v delavnice. Ubežniki so bili krojači in so z družimi morali po dvorišču na svoje delo skozi vežo, ki vodi h kaznilnični kapeli. Na koncu veže so trdna vrata, zaprta s tremi ključavnicami. Skozi ta vrata se pride v veliki stolp mestnega požarnega stražnika, in od tu po odprtih stopnjicah

na prosto. Imeli so ponarejene ključke, zaostali so za svojimi tovariši, skrili se za tkanino v veži nakupičeno, odprli vrata s ključki in šli neopazovani na prosto, noseč v rokah posode, kakor da bi šli na delo. V njihovem spremstvu je bila neka priprosto oblečena ženska. Ta navadni prizor je menda stražo premotil, da ni zadržala ubežnikov. Vsi trije so nevarni tatovi, torej pozor!

(Občni zbor meščanske vojašnice ljubljanske v Trnovem) vršil se je v nedeljo ob 11. uri v magistratni dvorani. Od 246 sosesestnikov meščanske vojašnice bilo je navzočih le 23. Vodja g. J. N. Horak prične zborovanje z naznanilom, da je denarno stanje meščanske vojašnice ugodno, kajti v blagajnici je, dasi ni nikakega dolga, še 1550 gl. gotovine in meseca septembra bode društvo dobilo drugi najemni obrok od strani vojaškega erarja v znesku 1120 gl. Vsled dobrega denarnega stanja nasvetuje vodja g. J. N. Horak, da se, kakor za l. 1889, tudi za leto 1890 vsem solastnikom meščanske vojašnice izplača za vsacega na vojašnici zavarovanega vojaka 2 gl., kar sosesestniki odobré. Vodja g. J. Horak naznani potem, da se bode v smislu sklepa današnjega dostavljati pričel denar vže prihodnji teden vsem sosesestnikom vojašnice. Sklep računa za l. 1889 kaže dohodkov 4342 gl. 2 kr., troškov samo 4 gl. 8 kr. manj, kateri so ostali koncem leta v blagajnici. Troški za nameščevanje vojakov povrnjeni sosesestnikom vojašnice znašali so 1403 gl. 78 kr. G. Regali graja, da se preveč izda za vzdrževanje poslopja vojašnice, naj bi se delalo le, kar je neobhodno potrebno, čemur pritrdi tudi hišnik Seemann. Vodja J. N. Horak odgovori, da v tako velicem poslopij, kjer stanuje tolika množina ljudi, treba je zmirom poprav, kajti kar se eno leto opusti, podvojeno je treba drugo leto nadomestiti, kar prizadeva le še večje troške. Štedi ravnateljstvo itak na vse strani, a zmirom prihajajo od strani vojaškega poveljništva nove zahteve, katere mora vodstvo vsaj deloma uslišati, kajti sklicujejo se ti gospodje v eno mer na to, da so bili v družih mestih preje in tam so njihovim zahtevam dosti bolj ustrezali ko v Ljubljani. Potem poroča dr. Stare v imenu pregledovalnega odseka o računskem sklepu za l. 1889 in naznani, da se je isti popolnem v soglasji s knjigami našel, na kar ga občni zbor odobri. Pred volitvijo peterih članov vodstva omeni vodja J. N. Horak, da se člani vodstva jako pičlo vdeležujejo razpisanih sej, tako da te niso sklepne. Pravijo pa ti gospodje odborniki, da nečejo delati tlako bogatim hišnim posestnikom. Vodja Horak misli, da bi se delovanje pospešilo, ako bi se odbornikom plačalo za vdeležbo pri vsaki seji 2 gl. G. Regali se temu odločno protivi, kajti odborništvo je častna stvar. Gospod Oroslav Dolenc nasvetuje, naj bi se nagrada vodje, ki ima tolike posla z vojašnico, od 100 gl. povikšala na 150 gl. Tem predlogom se zopet odločno protivi g. Regali, češ, da je hotel itak predlagati, da se remuneracija zapisnikarja od 50 gl. skrči na 20 gl. ali pa popolnem izbríše. Zapisnikar g. Lachainer izjavi, da se on za svojo osebo odpove vsaki remuneraciji. Vodja g. Horak naglašá, da on ni prosil in nagovarjal nikogar za zvišanje remuneracije svoje, dasi ima dovolj posla in troškov, katere mora sam poplačati, ki pa niso zapisani v nobenem računskem sklepu. A njega tolaži zavest, da je zmirom pošteno posloval z meščansko vojašnico; ko je isto prevzel, bila je v jako slabem stanju in prejšnji vodja ukradel je bil iz blagajnice 5250 gl. Danes pa je meščanska vojašnica v dobrem stanju, veliko razširjena, brez vsacega dolga in ima še premoženje, da se sosesestnikom izplačujejo za nastanjanje vojakov od osebe po 2 gl. Predlog za povišanje nagrade vodji se potem odkloni. V vodstvo se izvolijo gospodje: Oroslav Dolenc, Avg. Dreise, Alojzij Kajzel, Fran Jakopič in Gašpar Achtschin. V pregledovalni odsek gospodje: dr. Stare in stotnik Karol Spinar; na to se zborovanje sklene.

(Umrli) je v Trstu v soboto v svoji pisarni za mrtvoudom znani predsednik veteranskega društva, g. Raeeke-Schröder. Bil je sicer Nemeec, toda priljubljena oseba in neustrašen nasprotnik irredentovcev. V spominu je še njegovo odločno postopanje za časa tržaške razstave, ko se je na korzi razletela bomba, ubila jednega dečka in ranila več oseb. Cesar je odlikoval pokojnika z redom železne krone.

(Kresovi prepovedani.) Starodavna slovenska navada je, da na kresni večer zažigajo kresove. Te navade so se držali tudi tržaški okoličani. Laški magistrat v Trstu pa je že pred štirimi leti izdal

prepoved, katero ponavlja vsako leto ter preti s kaznijo 10 do 200 gl.

(Z Goriškega) se nam poroča: Huda nadloga vznemirja to pomlad nekatere občise, namreč živalska steklina. Dne 20. februarija se je klatil stekel pes po vaseh za sv. Goro. Ogrizel je nekaj ljudi in živine. Enake nesreče so se pripetile v Tolminu. V Čepovanu pa so ubili tri stekle lesice, ki so oklale več ovac, katerih ena je poginila. V Grgarju pod sv. Goro je dne 21. maja stekel vol, katerega je bil dne 20. februarija ugriznil stekel pes. Goriški živinozdravnik je nekda izrekel sodbo, da je vol poginil za vraničnim prisadom, ljudstvo pa trdi, da je cepnil za steklino, ker je grizel okolu sebe in sploh kazal znamenja stekline. Ljudje so v strahu, skoravno doslej pri njih še ni slabih nasledkov. V Tolminu ogrizene zdravi tamošnji zdravnik po svoji metodi, ogrizeni v Grgarju pa so šli iskat pomoči v Staromesto na Beneškem.

(Na Tirolsko) se je večeraj odpeljal preč. gosp. provincijal o. Placid Fabiani kot namestnik generalnega ministra reda sv. Frančiška o. Alojzija Parme v Rimu. Obiskal bode samostane pokrajine sv. Leopolda, ki obsega Tirolsko, Koroško, Solnograško, Gorenje Avstrijsko, Srednje in Gorenje Štajersko.

(Goriški mestni zastop) je v seji 28. dne maja soglasno sklenil, da se na dan poroke nadvojvodinje Valerije razdeli med dve ubogi deklici 100 gl., kar naj se ponavlja vsako leto ob obletnici. Dalje je zbor potrdil zadnje izvolitve. Pred sejo se je odpovedal odbornik Nigris. Ta odpoved se čudno tolmači po mestu.

(Imenovanje.) Gosp. Peter Gilly ml., doslej poštni in brzojavni odpravnik v Višnjigori, je imenovan za e. kr. poštarja v Kropi.

(Plemenit dar.) Deželni poslanec g. Josip Gorup je podaril stradajočim v postojnskem okraju 500 gl., katere bode razdelilo e. kr. okrajno glavarstvo.

(Trgovski pomočniki in krajša delavna doba.) V dobi občnega gibanja gledé boljše plače in napóra v dosego krajše delavne dobe vseh delavskih vrst, bilo bi krivično, — molčati v tem oziru tudi o trgovskih pomočnikih in ne razpravljati njih položaja ter také opozarjati merodajne kroge, naj uslišijo opravičene zahteve trgovskih pomočnikov. Pritožba trgovskih pomočnikov povsem zadeva jedino le predolgo delavno dobo. Slednja traja 12, 13, da celó 14 ur. Ako se uvažá, da detailér, v čegar prodajalnici je ta dolga delavna doba običajna, posreduje samo izmenjo blaga med producenti in konsumenti, torej je ne izgotavlja ter nobenih cen ne ustvarja s svojim delom, je torej jasno, da cene niso nič oškodovane, ako se vrši to posredovanje med producenti in konsumenti samo med 9, k večjemu 10urno dobo, in ne, kakor je zdaj običajno, v 13. ali 14. urah. Ta dolga delavna doba ohranila se je povsem vsled jednostranskega zastarelega nazora mnogih trgovcev, češ, da s tem pokažejo svojo trgovsko spretnost in veselje do svojega poklica nasproti vnanjemu svetu, da je dobro, čim dlje je moči imeti svoje prodajalnice kupujočemu občinstvu odprte. O kaki konkurenčni nevoščljivosti še misliti ni, ker z jednotno postavno zapiralno uro, kakor zdaj ob nedeljah opoludné, zaprečena je vsaka prodaja. Za koliko odstotkov bi se pa tudi mej trgovskimi pomočniki skrčilo število bolnikov, ki zdaj uporabljajo svoje bolniške blagajnice, ko bi imeli dosti časa, da se telesno spočijejo od težavnega dnevnega dela! Kako bi pa tudi trgovski pomočnik lahko popolnil svojo doslej toli karano neizobraženost, kako bi lahko bolje izvrševal svoj poklic in ustrezal zahtevam svojega šefa, da bi imel primerne časa bistriti svoj um. Kako bi pa tudi oženjeni trgovski pomočnik mogel bolje skrbeti za svojo rodovino in vzgojo dece, da bi imel v to svrhu dosti časa. Vsi razlogi, bodi-si s stališča poslušočega, bodi-si s stališča šefov, kojim bi večji počitek samo koristil, govore za krajšo delavno ali poslovno dobo. Maribor nam je pokazal pot prvi, in čuje se že tudi o vzajemnem postopanju šefov in poslušočih gledé tega vprašanja tudi po drugih mestih našega cesarstva. Posnemajmo to in jim sledimo, koji so to zadevo sprožili ter dajmo dober vzgled onim, ki bodo gotovo korakali za nami.

J. W.

(Delavsko zavarovanje.) Dne 30. maja je imel odbor delavske zavarovalnice proti nezgodam v Trstu sejo, v kateri je sklenil, da se nastavitá uradnika Karol Colcuc in Anto Krelja. Delavcu Blažu

Piveu, ki se je ponesrečil v predilnici v Litiji, so dovolili podporo. Načelniku dr. Grafu so določili 1000 gl. remuneracije, katero pa je podaril pokojninskemu zakladu uradnikov zavoda.

(Odbor „Slovenskega pevskega društva“) ima dne 8. junija ob 11. uri dopoldne v ptujski čitalnici svojo redno sejo s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje zapisnika zadnje seje. — 2. Poročilo predsednikovo o pripravah in stanju velikega koncerta. — 3. Odškodnina društvenemu kapelniku; določitev krajev in časa glavnih vaj. — 4. Raznovrstnosti. — K tej odborovi seji se vabijo tudi vnanji odborniki s prošnjo, da se je gotovo, če ne osebno, pa vsaj pismeno vdeležé.

(V upravni odbor) zaveze slovenskih učiteljskih društev so bili na drugem občnem zboru v Celju izvoljeni gg.: Dr. Romih, meščanski učitelj v Krškem (predsednik); Fr. Praprotnik, nadučitelj v Mozirju in J. Ravnikar, nadučitelj v Litiji (namestnika); J. Lapajne, ravnatelj v Krškem (blagajnik); A. Gradišnik, učitelj v Hrastniku in J. Slane, učitelj v Radečah (tajnika); M. Nerat (vrednik društvenemu glasilu); A. Brezovnik, učitelj v Vojniku; J. Kocbek, učitelj na Rečici; J. Porekar, nadučitelj v Humu; V. Ribnikar, nadučitelj v Dol. Logatcu; L. Ježenec, nadučitelj v Št. Juriju pri Kranju; A. Vrtovec, učitelj-voditelj v Tolminu; J. Kanté, učitelj-voditelj v Sežani; J. Medvešek, učitelj v Opatjem Selu.

(Prevoz orožnikov po železnici.) Trgovinsko ministerstvo je izdalo naredbo, v kateri se nalaga vsem železnicam dolžnost, da prevažajo orožnike z brzovlaki in tovornimi brezplačno, ako se vozijo v nevarne kraje iz službenih vzrokov.

(Nova pošta) se bode otvorila v Brušnicah na Dolenjskem, ki bode imela zvezo z Novim Mestom.

(„Česká Stráž“) je v svoji zadnji številki v listku priobčila obraz: „Roluškova smrt“ (Kmetška smrt). Slovenski spisal Janko Kersnik, prevela Julija Novakova.

(„Učiteljski Tovariš“) ima v 11. številki naslednjo vsebino: Prof. Orožen: „O zemljepisnem pouku“. — Št. Primožič: „Osnova novih pravil vdovskega društva in učiteljstvo na Kranjskem“. — Prof. Čuček: „Slovenski del učnih načrtov za ljudske šole na Primorskem“. — L. Stiasny: „Nekaj črtic iz šolskega življenja v Kamniku v minulih stoletjih“. — J. Marn: „Knjiga Slovenska“. — „Ukazi in odredbe šolskih oblastev“. — Književnost. — Dopisi. — Vestnik.

(Vojaške takse.) C. kr. finančno ministerstvo je v dogovoru s e. kr. ministerstvom za deželno brambo, dovolilo velike polajšave gledé pobiranja vojaških taks od revnejših oseb, posebno delavcev. Med drugim je dovolilo, da se opusti sodniško iztirjanje treh najnižjih tarifnih vrst po 3 gl., 2 gl. in 1 gl., ako je bilo brezvspešno politično iztirjevanje.

(Telefon v Gorici.) C. kr. peštno vodstvo namerala v Gorici narediti telefonsko postajo združeno z brzojavom, ako se oglasi toliko naročnikov, da se pokrijejo troški.

(Iz Kopra) se nam poroča: Gospica Marijana Majer, začasna učiteljica v Kanfanaru, je napravila sposobnostno skušnjo za ljudske šole s hrvatskim, laškim in nemškim jezikom. Imenovana je Posavka iz Dola ter naredila zrelostno skušnjo na pripravnici v Brnu s češkim učnim jezikom.

(Na Žalostno goro) pri Borovnici je prišlo letos o Binkoštih jako veliko božjepotnikov. Izvrstne propovedi je imel oba dneva zjutraj borovniški častiti gosp. kapelan.

(Razpisana) je učiteljska služba na dvorazredni dekliški šoli v Kečevju z letno plačo 400 gl. Prošnjo do konca junija.

Telegrami.

Dunaj, 3. junija. Občni zbor avstro-angleške banke je sklenil, da se pravila spopolnijo gledé eskomptovanja varantov od avstro-ogerske banke. Za glavnega svetovalca je izvoljen Huttersasser, za ravnateljstvo v Budimpešti Gillming. — Cesar je bil zjutraj v taboru pri Bruku ter nadzoroval armado. Spremljali so ga nadvojvoda Viljem, vojaški atašeji nemški, angleški, francoski, italijanski, ruski in ameriški. Cesar se je pohvalno izrazil.

Praga, 2. junija.*) Cesarski namestnik je odgovoril na mladočeško interpelacijo zaradi nepostavnega postopanja vojakov pri delavskih nemirih v Nyranih: Delavci so pretili ter se niso hoteli raziti. Slišali so se klici: Vojaki ne smejo streljati. Častnik jih je svaril, pa so ga zasmehovali ter se spustili proti vojakom. Med mrtvimi in ranjenci so bili tujei. Jeden težko ranjenih je priznal, da so nameravali ropati. Vojaški poveljnik je pravilno postopal, kar priznajo vsi merodajni krogi. Dalje ni res, da so prej streljali na delavce z revolverji. Politična oblast ni nič pregrešila, ker je večkrat svarila delavce. Vsled vedno rastočih nemirov mora državna oblast postopati z vso postavno strogostjo, da vzdrži red in brani mirne državljane in njihovo imetje.

Monakovo, 1. junija.*) Princ regent je imenoval policijskega načelnika dr. pl. Müllerja za naučnega ministra, ministra za notranje stvari, barona Crailsheima za ministerskega predsednika, sprejel ostavko ministra Lutza, kateremu je poslal svojo doprsko podobo.

Kolonija, 1. junija.*) Letošnji občni zbor nemških katolikov bo v Koblenci namesto v Monakovem.

Peterburg, 2. junija.*) Pri obedu na čast italijanskemu kraljeviču je car napil italijanski kraljevi družini.

*) Iz konfiskovanega lista.

Poslanica.*)

Z ozirom na malo dostojno poročilo gosp. A. Arkota o občnem zboru solastnikov meščanske vojašnice v „Slov. Narodu“, odgovarjam gledé Marijine bratovščine le to-le: Ko sem popustil vodstvo društva, imela je bratovščina premoženja 25.129 gld. 23 kr., tedaj pa, ko sem vodstvo prevzel, le 21.423 gld. 74 kr. Ako dštejemo dohodek loterije in darila v znesku 1790 gld. 34 kr., znaša pridobitev društva 5495 gld. 83 kr. Račune so pregledali in odobrili nepristranski možje. Ako sem Vam storil kaj škode, oglasite se pri meni, in povrnem Vam do vinarja.

Parlamentarno pravilo je, da se propali navsveti ne dajejo še enkrat na glasovanje, kakor se je zgodilo zadnje nedeljo in pred par leti. Blagajnica trnovske vojašnice pa ni molzna krava. Kar se tiče g. Arkota poročila o „besnosti“, smatram vsacega, ki mi krati poštenje in dobro ime, obrekovalca.

V Ljubljani, dan 3. junija 1890.

Jožef Regali,

faktilni lastnik hiše št. 21 na sv. Petra cesti.

*) Za stvari pod tem naslovom ne sprejema odgovornosti ne vredništvo, ne upravnništvo.

Umrli so:

30. maja. Antonija Dovžan, železniškega paznika vdova, 60 let, Kravja dolina 11, kostna gnjiloba. — Anton Kos, mestni ubog, 72 let, Karlovska cesta 7, marasmus. — Franc Šarlah, trgovski pomočnik, 20 let, Mestni trg 9, jetika.

V bolnišnici:

27. maja. Primož Jamnik, gostač, 60 let, jetika. — Helena Ažman, gostija, 62 let, oslabiljenje.

28. maja. Helena Slapnik, delavka, 39 let, emphysem pulmonum. — Anton Jeraj, gostač, 73 let, marasmus. — Martin Potočnik, delavec, 68 let, vsled raka v želodcu.

29. maja. Anton Zalar, gostač, 72 let, rak v jetrih. — Marija Naglič, delavčeva hči, 16 let.

30. maja. Frančiška Pevec, kamnotiskarjeva žena, 52 let, srčna hiba.

Na prodaj je

košnja dveh travnikov

v mestnem logu. — Več poizvé se na Starem trgu št. 21. (3-2)

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		736.0	12.6	sl. svzh.	jasno	
31 2. u. pop.		732.8	23.4	sl. jzad.		8.00
9. u. zveč.		733.9	16.8	jzpad	oblačno	dež
7. u. zjut.		732.8	14.2	sl. vzh.	oblačno	
1 2. u. pop.		731.0	13.0	sl. vzh.	dež	0.00
9. u. zveč.		731.1	11.0	sl. vzh.	dež	
Srednja temperatura obeh dni 12.6°, in 4.6°, za 0.7° in 4.4° nad normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

3. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89 gld. — kr.
Srebrna " 5 1/2 " 100 " " 16%	89 " 80 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 50 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 50 "
Akcije avstr.-ogerske banke	966 " — "
Kreditne akcije	305 " — "
London	116 " 35 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleond.	9 " 33 "
Cesarski cekini	5 " 58 "
Nemške marke	57 " 42 1/2 "

Št. 9578.

Razpis.

(3-1)

Pri mestnem magistratu ljubljanskem izpraznjeni ste **dve službi uradnega sluga** z letno plačo 350 gld., naturalno obleko ter s pravico do dveh v pokojnino vštetih petletnic po 30 gld.

Prošnje za ti službi vložiti je **do 30. junija t. l.** pri mestnem magistratu in jim priložiti dokazila o starosti, stanu, usposobljenosti, znanji jezikov, zdravju in o dosedanjem službovanju.

Mestni magistrat ljubljanski,
31. dan maja 1890.

Na prodaj je **lesen, lepo po-**
barvan in pozlačen
kip „Marija pomagaj“
v visokosti 110 cm pri Fr. Tomanu, pozlatarju,
sv. Petra cesta št. 4. (3-2)

Sargove glicerinske specialitete.

Odkar sta izumila glicerinske specialitete F. A. Sarg in Karol Sarg, rabi jih Njeno Veličastvo cesarica in drugi udje cesarske naše rodovine kakor tudi mnoge tuje knežje rodbine. Te specialitete priporočajo: prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, cesarski svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zobozdravnika Thomas na Dunaji in Meister v Gothi itd.

Glicerinsko milo, pravo, neponarejeno v papirji 60 kr., v škatljici 65 kr., v deščicah po 3 koške vkupe 90 kr., v škatljici po 3 koške 60 kr.

Medeno glicerinsko milo v zavitku po 3 koške 60 "

Tekoče glicerinsko milo v steklenici 65 "

(Najboljše sredstvo za razkave roke in nečisto polt.)

Glicerinska ustna krema v steklenici 50 "

Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lišajev itd.) v steklenici gld 1.—

Toaletno karbol-glicerinsko milo v zavitku po 3 koški 1.20

KALODONT, glicerinska zobna krema po —.35

(Izvrstno sredstvo za lepe svitile zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah. — V Ljubljani pri lekarnarjih Ludoviku Grečelju, Vilj. Mayerju, Gabr. Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkoczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lassniku, M. F. Suppanu in Antonu Krisperju. (20-13)

Razglas.

Ker se počne čas žetev, **c. kr. priv. vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci** vse p. n. gospode kmetovalce uljudno opozoruje, da zavaruje ona poleg hiš in vsakaterega pohištva, strojev, živine itd. tudi

pridelke na njivah in senožetih zoper požar

po mogoče ugodnih pogojih.

Dotična vprašanja se vselej uljudno pojasnjujejo v zavarovalničnih pisarnah (Gradec, Sackstrasse št. 20), kakor tudi pri glavnih zastopništvih v Celovci in v Ljubljani in pri vsakem okrajnem zastopniku, kjer se tudi sprejemajo zavarovalne ponudbe.

Ces. kralj. privil.

vzajemna zavarovalnica zoper požar v Gradci.

(Ponatis se ne plačuje.)

OLJNATE BARVE

kositarških pušicah po pol in jeden kilo priporočila najceneje

ADOLF HAUPTMANN,

tovarna oljnatih barv, laka in firneža (16)

semeniško poslopje 6 LJUBLJANA semeniško poslopje 6.